התמכרויות בישראל

עיתון החברה הישראלית לרפואה וטיפול בהתמכרויות

עיתון מספר 1 — 1 ביולי, 2016

דבר המערכת

אנו גאים להציג בפניכם את **"התמכרויות בישראל"** העיתון החדש והרשמי של 'אילסם' - החברה הישראלית לרפואה וטיפול בהתמכרויות. העיתון יצא לאור שש פעמים בשנה, בחודשים אי זוגיים (יולי, ספטמבר, נובמבר, ינואר, מרץ ומאי). העיתון, כמו 'אילסם' ותחום ההתמכרויות בכלל הוא אקלקטי ומולטי דיסציפלינארי, ומשלב חדשות, מידע ועדכונים לאנשי מקצוע מדיסציפלינות שונות העוסקים בהתמכרויות.

העיתון הראשון כולל את: דבר יו"ר 'אילסם **ד"ר ארתורו לרנר**, המדור "הכר את המומחה' שבו נארח הפעם את **פרופ' יפרח קמינר**, מאוניברסיטת קונטיקט שבארה"ב, טריוויה בנושא התמכרויות או בשם המאתגר "הכה את המומחה", דיווח על אירועים מתחום ההתמכרויות, סקירה של כנסים רלוונטיים שהתקיימו בחודשים האחרונים וכאלה שיתרחשו בעתיד, המלצה על ספרים, עדכונים ועוד.

אנו קוראים לכל חברי 'אילסם' ואנשי המקצוע מתחום ההתמכרויות בישראל לתרום מניסיונם ומפרי עטם לעיתון. המועד האחרון למשלוח חומר, (מידע, מחקרים ותמונות) לעיתון הבא הוא 10 באוגוסט (לאירועים שהתרחשו בחודשים יולי ואוגוסט), אנא שלחו את החומרים לכתובת המייל: ilsamisrael@gmail.com נשמח לדעת ולפרסם על אירועים מהשטח של חברי 'אילסם', ועל כל נושא המעניין אתכם.

ד"ר חגית בוני-נח,

עורכת עיתון 'התמכרויות בישראל'

וצוות המערכת: **ד"ר אילן טל, מר ממי סופר , גב' תהלה ז'וכוביצקי, גב' רות אל-רועי**

והנהלת אילסם: **ד"ר ארתורו לרנר, ד"ר אביבה וולף וד"ר אלכס קפצן**.

דבר יו"ר 'אילסם', ד"ר ארתורו לרנר

ד"ר ארתורו לרנר, מרצה בכנס הבילטראלי של אילסם ישראל-סרביה שנערך בסרביה לפני כשנתיים.

לפני זמן מה נבחרתי לתפקיד יושב ראש 'אילסם', החברה הישראלית לרפואת התמכרויות, המסונפת להסתדרות הרפואית בישראל (הר"י). כיו"ר 'אילסם' אני רואה לפניי את היעדים והאתגרים הרבים והשונים, חלקם מורכבים, חלקם מגוונים ובעיקר דחופים. אני שואף לכך שארגון 'אילסם' יהיה בית חם, רחב ומכיל וישמש כקורת גג לכל המטפלים העוסקים במניעה, בטיפול ובשיקום של נפגעי התמכרויות לחומרים ולהתנהגויות. ארגון 'אילסם' אמור להיות פעיל, חי את השטח, מגיב לנעשה ומציע ואף נותן פתרונות פרגמטיים כמעט באופן מיידי.

כל אנשי 'אילסם' הם אנשי שטח שעובדים במערכות קליניות שונות. הארגון אמור להפוך למקור לתשובות אופרטיביות ופרקטיות. ארגון 'אילסם' חייב להפוך מארגון פסיבי המגיב להתרחשויות לארגון אקטיבי היוצר התרחשויות, ארגון שעוזר לפתור בעיות של אנשי מקצוע וכפועל יוצא, בעיות של מטופלים. לא תמיד יש למטופלים קול להשמעה. בדרך כלל אין להם. אנחנו אמורים להיות

הקול הרועש שלהם. אני שואף לכך שארגון 'אילסם' ייתן מענים ותשובות מהירות וריאליות, יעמוד לרשות אנשי המקצוע בשאלות של מניעה, טיפול ושיקום.

אני מאמין שבמציאות של היום, אפשר לעבוד רק במסגרת של צוות רב-מקצועי או רב-תחומי, המאפשר חשיבה קבוצתית ואינטגרטיבית. כולם צריכים לעבוד יחד למען המטרה המשותפת הזו. על אף העובדה שהארגון רפואי ביסודו, הרי שבכל השלבים של תהליך ההחלמה יש צורך לשלב דיסציפלינות רבות: פסיכיאטרים או נרקולוגים, פסיכולוגים, עובדים סוציאלים, קרימינולוגים, מדריכים, צוות סיעודי, אב/אם בית, מרפאים בעיסוק, תרפיסטים למיניהם ועוד. כולם חייבים לעבוד בתיאום אופטימלי ובסינכרון בכל שלבי התהליך. כל אנשי המקצוע חשובים במידה שווה, לכל תחום התרומה החשובה המיוחדת והייחודית.

כיו"ר 'אילסם' אני רוצה לקדם שיתופי פעולה בין כולם כדי ליצור פרספקטיבה אחרת, לשנות פרדיגמות ותבניות מחשבתיות ישנות. אני ער לקשיים העמוקים העומדים בפנינו, המלחמה המתמדת בתקציב הלוקה בחסר והבירוקרטיה מתישות בהחלט. הדחוף דוחה את החשוב והמשאבים הכספיים לא מגיעים לנצרכים. בשיתוף פעולה ניתן לקבוע סדרי עדיפות, תכניות לגיוס ואיגום משאבים ודרכים לפישוט הנהלים הבירוקראטיים.

אחת המטרות שאני מציב בפני היא לקדם את שילובם של הרופאים במרכזי הטיפול. לא ייתכן שמרכזי טיפול לא יעבדו ללא רופאים. זה מצב אבסורדי. שילובם של הרופאים הכרחי, ללא ספק, בכל שלבי הטיפול. שיעור התחלואה הכפולה גבוה ביותר. לפי מחקרים כ 80% מהמכורים עלולים לשאת גם מחלת נפש שכדי לטפל בה יש צורך בטיפול פרמקולוגי. איתור, אבחנה וטיפול הכרחיים להצלחת התהליך הטיפולי.

מתן טיפול תרופתי, כחלק מתהליך ההחלמה, לנפגעי אלכוהול, חומרים פסיכו-אקטיביים שונים והתמכרויות התנהגויות כגון הימורים, חייב להיות מובן מאליו. אין מקום להיסוס. רופא אחראי למתן טיפול ולאי מתן טיפול. אי אפשר לעבוד ללא סיוע רפואי.

ברמה הארצית אני מתכוון לקדם כנסים, ימי עיון, מפגשים מקצועיים והשתלמויות לאנשי מקצוע בתחום ולהשתלב בתכניות ההכשרה הקיימות ואף להרחיבן. בעניין זה חשוב להרחיב ולקדם את הקשרים הבין-לאומיים שכבר קיימים ולפתח חדשים. נציגי 'אילסם' משתתפים באופן פעיל (הרצאות, סימפוזיונים, דיונים) כמעט בכל כנס בין-לאומי בעולם שעוסק בהתמכרויות. בחלק מהכנסים משתתפים נציגי 'אילסם' בוועדות הארגון ואף נמצאים בעמדות מפתח בעלות השפעה.

ועוד ברמה הארצית אני מתכוון להקים קו חם Hot-line- לאנשי מקצוע, להמשיך את השתתפותנו בוועדות הכנסת בכדי לשכנע, להשמיע, להשפיע ולשנות, להפיק עיתון אחת לחודשיים ולעדכן את העמיתים על עבודתנו המשותפת.

תכניות רבות נמצאות, כרגע, על הפרק. אני בטוח בהצלחתנו ליישם רבות מהם.

בבחירות האחרונות נבחרה להנהלה נבחרת איכותית, בעלת מוטיבציה גבוהה ביותר, בעלת רעיונות חדשים, פעילה, מגוונת ומוצלחת. נפעל כולנו יחד כי זו הדרך היחידה המאפשרת לקדם ולהתקדם. אנחנו אכן צוות.

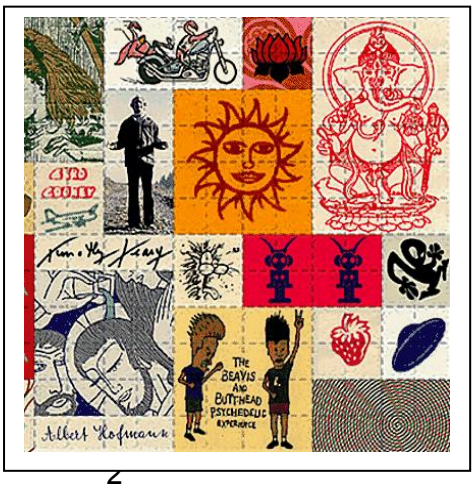
חברי ההנהלה וחברי ועד אילסם הם: **ד"ר אביבה וולף-** מזכ"לית, **ד"ר אלכס קפצן-** גזבר, **ד"ר ענת פליישמן, ד"ר חיים מהל, ד"ר אמנון מיכאל, ד"ר סרג'יו מרצבסקי, גב' סוזן בן עזרא וד"ר חגית בוני-נח**.

חברי ועדת ביקורת: **ד"ר אילן טל, גב' אורנה שביט, גב' סמדר למברג.**

משקיפים: **ד"ר יעל דליהו, מר אבנר כבל וגב' איריס נהרי.**

טריוויה בנושא התמכרויות או "הכה את המומחה" (תשובות בעמוד 12):

1. מה זה מולי (MOLLY)?
2. באיזה שנה עשה ה-NA עלייה לישראל?
3. מי הוא מחבר הספר "מיליון רסיסים קטנים"?
4. על שם איזה תסמונת 'אלכוהולית' נקראת בירה פופולארית?
5. מה קיצור השם SEP?
6. איזה כלא בארץ נחשב הכלא הגדול ביותר לגמילה מסמים?
7. באיזה שם של עיר בירה ניתן למצוא שני כינויים בסלנג הסמים?
8. באיזו שנה הוקמה הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול?
9. על שם מי נקרא הקנבינואיד הסינטטי JWH-018 ?
10. באיזה צמח נמצא החומר DMT?

"הכר את המומחה"- פרופ' יפרח קמינר, אוניברסיטת קונטיקט, ארה"ב

פרופ' יפרח קמינר (M.D., M.B.A.)

פרופ' יפרח קמינר דוקטור לרפואה (MD) משנת 1976, בוגר ביה"ס לרפואה ע"ש סאקלר, באוניברסיטת תל-אביב. התמחה בפסיכיאטריה כללית ופסיכיאטריה של בני נוער בבית חולים גהה בשנים 1980- 1984. בין 1985 ל 1987, היה עמית מחקר בקליניקה הפסיכיאטרית של הילד והמתבגר בבית החולים בראדלי באוניברסיטת בראון, פרובידנס, רוד איילנד וקיבל מענק מחקר. בשנת 1987 היה גם עמית אורח, בבית החולים מקלין, בלמונט, מסצ'וסטס בתכנית של הרווארד שעסקה בשימוש לרעה בחומרים בקרב מתבגרים. בין השנים 1988-1990, הקים, פרופ' קמינר, וניהל, באוניברסיטת פיטסבורג, פנסילבניה את תוכנית הטיפול במתבגרים המשתמשים לרעה בחומרים. בין השנים 1991-1993, ניהל את תוכנית הטיפול במתבגרים המשתמשים לרעה בחומרים בבית החולים בראדלי, וכיהן כאיש סגל במרכז ללימודי אלכוהול והתמכרות באוניברסיטת בראון, פרובידנס, רוד איילנד. בשנת 1994, התמנה פרופ' קמינר לפרופסור חבר לפסיכיאטריה במרכז לחקר האלכוהול באוניברסיטת קונטיקט – בבית הספר לרפואה. בשנת 2003 הועלה לדרגת פרופסור לפסיכיאטריה. לפרופ' קמינר מינוי גם כפרופסור לרפואת ילדים, ובתוקף זה הוא עורך מחקר על דפוסי נהיגה בקרב בני נוער בסיכון לאובדנות, במרכז הרפואי למניעת פגיעה בילדים, בקונטיקט (CCMC). תחומי המחקר העיקריים של פרופ' קמינר הם מחקרים קליניים של הערכה, טיפול אדפטיבי וטיפול מתמשך של הפרעות הנלוות לשימוש בחומרים (SUD) בקרב בני נוער. עניין מיוחד לו בהפרעות דיכאון והתנהגות אובדנית. במהלך 20 השנים האחרונות קיבל, פרופ' קמינר, מענקי מחקר מ- NIAAA, NIDA, ו CSAT. בימים אלה הוא עורך מחקרים בנושא הרצף הטיפולי וטיפול בדיכאון בקרב בני נוער עם הפרעות הנלוות לשימוש בחומרים. פרופ' קמינר חבר מערכת במספר כתבי עת שפיטים (peer review) והיה גם עורך אורח בארבעה גיליונות מיוחדים בנושא הפרעות ממכרות בקרב מתבגרים. הוא ערך והיה שותף בעריכת חמישה ספרים מדעיים, ופרסם יותר מ -150 פרסומים מדעיים.

פרופ' קמינר פיתח כמה סולמות הערכה: אינדקס לבחינת חומרת ההתמכרות בקרב נוער The Teen Addiction Severity Index: T-ASI , אינדקס זה תורגם למספר שפות, ספרדית, איטלקית, יפנית, עברית ועוד ; סקירה של שירותי טיפול למתבגרים The Teen Treatment Services Review: T-TSR. בנוסף, הוא פיתח את השאלון The Adolescent) Substance Abuse Goal Commitment questionnaire: ASAGC-Q) המאפשר לרופאים לבחון מה יתאים יותר לטיפול בנוער: גמילה מוחלטת או מזעור נזקים. פרופ' קמינר וצוות המחקר שלו באוניברסיטת קונטיקט, פיתח מספר 'מדריכי טיפול וטיפול המשכי' (manuals) המשולב MET ו CBT לטיפול במתבגרים הצורכים קנאביס (CYT). שמות ספריו מהעת האחרונה: 1) Brief Telephone Continuing Care Therapy for Adolescents, Hazelden, (2010); 2) Clinical Manual of Adolescent Substance Abuse Treatment, American Psychiatric Publishing (2011); 3) Youth Substance Abuse and Co-occurring Disorders, American Psychiatric Publishing (2016).

לאחרונה מונה פרופ' קמינר ליועץ לוועד המנהל של האגודה לחקר המריחואנה (RSMj- Research Society of Marijuana) ולארגון Smart Approaches to Marijuana -SAM - ארגון ציבורי נגד לגליזציה של מריחואנה. בשנת 2013 זכה פרופ' קמינר בחברות כבוד ב'אילסם' העולמי. בנוסף הוא אורח כבוד ב'אילסם', מרצה בכנסים בישראל ופעיל ברשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול.

חדשות מתחום ההתמכרויות בשטח

"הדרכה כדרך חיים" - כנס מדריכים בקרית שלמה

מאת: ד"ר אמנון מיכאל, מנכ"ל עמותת 'הדרך', וחבר ועד 'אילסם'

מר אפרים לוי, בהרצאתו בכנס

ב- 6 ליוני, ביוזמת 'אילסם' ומזכל"ית 'אילסם' **ד"ר אביבה וולף**, התקיים בבית החולים "קרית שלמה" יום עיון למדריכים בשם "הדרכה כדרך חיים". בכנס השתתפו כ-50 איש, רובם מדריכים, אך נכחו גם בעלי מקצועות אחרים שבחרו, לשמחתנו, להשתתף ביום חשוב זה.

את יום העיון הנחה **מר אבנר כבל,** שנבחר כמשקיף בוועד 'אילסם' ומנהל את 'צעד ראשון' ברשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול. ברכו יו"ר 'אילסם' **ד"ר ארתורו לרנר**, מנהל השירות לטיפול בהתמכרויות במשרד הרווחה **מר אהרון שאבי,** ומרכזת בכירה אלכוהול והתנהגות ממכרת במשרד הבריאות **גב' קרן גולדמן** . **ד"ר אילן טל,** חבר ועדת הביקורת ב'אילסם', נשא הרצאה מרתקת בנושא: "סמים חדשים- התמכרות ישנה", שבה סקר את הסמים החדשים ואת השפעותיהם ותיבל את הרצאתו המרתקת בדוגמאות משדה הטיפול.

מר אפרים לוי, חבר 'אילסם', שעובד ביחידה לתחלואה כפולה במרכז קהילתי לבריאות הנפש יפו, תיאר בהרצאתו את מורכבות עבודת ההדרכה עם מכורים הלוקים בתחלואה כפולה והלמידה האישית המותאמת לצרכיהם. **גב' שושי אדרעי,** מדריכה בקהילת הנשים - "דרך אריאלה" - הרצתה בדרך רהוטה ומעניינית על הייחוד בעבודה עם נשים בקהילה עירונית. **משתקם מתחלואה כפולה** הוסיף את חלקו בדרך אישית מרתקת.

ד"ר אמנון מיכאל , חבר ועד 'אילסם', מנכ"ל קהילת 'הדרך', הנחה סדנה שעסקה במקומו של המדריך הטיפולי בצוות רב-מקצועי. הסדנה סחפה את כל המשתתפים והעלתה נקודות רבות להרהור ולהמשך עבודה ולמידה למדריכים במערכת הטיפולית. וועדת הכנס כללה את: **ד"ר אביבה וולף, ד"ר אמנון מיכאל, מר אבנר כבל ומר בני יעקב.**

לדידנו, מטרות יום העיון הושגו; מחד גיסא הכרה בעבודתו החשובה של המדריך ובתרומתו, ומאידך גיסא חשיפה של המדריכים לפעילות החברה לרפואה ולטיפול בהתמכרויות והזמנה להצטרף אליה. תודה לכל מי שתרם ליום הזה בתכנון, בהנחיה, בהרצאות (חברי ועד 'אילסם' מרצים בהתנדבות בכנסי 'אילסם') ובאירוח המכובד- ובמיוחד למנהל בית החולים 'קרית שלמה' **מר אבי שמילוביץ,** על האירוח והכנת היום על כל מרכיביו.

מר אהרון שאבי ממשרד הרווחה, מברך את באי הכנס

כנס הנשים, NIDA וה- CPDD בפאלם ספרינגס, קליפורניה

מאת: ד"ר חגית בוני-נח,

אוניברסיטת אריאל, יועצת לרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול וחברת ועד אילסם

מ- 10 עד 16 ביוני, נערכו, בפאלם ספרינגס, קליפורניה, שלושה כנסים חשובים בחקר הסמים והאלכוהול.

בכנס הראשון: *9th annual International Women's and Children's Health and Gender (InWomen's)*, התמקדו בנשים והתמכרויות ברחבי העולם.

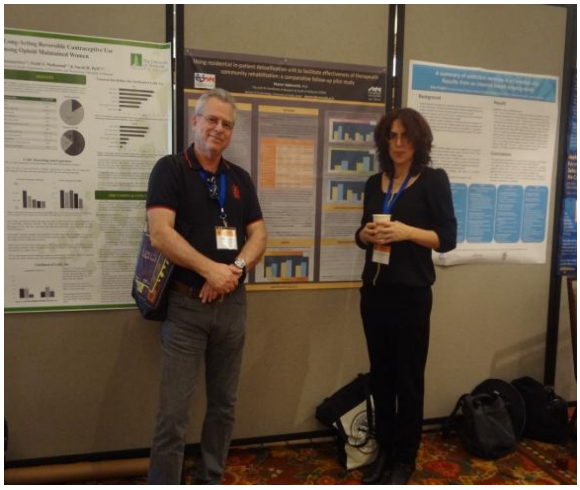
הכנס השני, היה, למעשה מפגש של הפורום הבינלאומי של NIDA , וכותרתו: *Global Developments in Drug Trends, Practice, and Policy: Research and Knowledge Gaps*,

הכנס השלישי, החשוב והארוך ביותר, היה מושתת על המפגש השנתי ה-78 של ה- CPDD (הקולג' לבעיות הקשורות בתלות בסמים- אחד הארגונים הידועים והוותיקים ביותר בארה"ב בתחום הסמים).

בכנסים אלה נדונו שלל נושאים, כששלושה מהם מרכזיים ומטרידים את החוקרים בארה"ב וחזרו ועלו במהלך כל ימי הכנס, והם: ההשלכות וההשפעות הבריאותיות על אוכלוסיית בני הנוער והצעירים כתוצאה מהלגליזציה של הקנביס (בארבע מדינות בארה"ב) ; תופעת ה"סיגריות האלקטרוניות" שיוצרות, בארה"ב, בעיה רצינית בהקשר לשימוש בקנביס ולהתמכרות; והתופעה הגוברת של מנת יתר והתמכרות לאופייאטים – ללא מרשם ועם מרשם.

בכנסים השונים השתתפו חמישה ישראלים: **ד"ר שרון רבינוביץ-שנקר**, חברת 'אילסם' וראש התכנית ללימודי התמכרויות בביה"ס לקרימינולוגיה באוניברסיטת חיפה, שהרצתה בכנס הנשים, והציגה פוסטרים בכנס NIDA ו-CPDD, **ד"ר מעיין לוונטל**, מאוניברסיטת חיפה שהייתה בין מארגני כנס הנשים, **פרופ' אביב וינשטיין** , מאוניברסיטת אריאל, שהציג פוסטר בכנס ה-CPDD. **פרופ' יפרח קמינר** , שחי ומלמד בארה"ב כבר שנים רבות, הציג פוסטר בכנס ה-CPDD; ואני, **ד"ר חגית בוני-נח**, חברת וועד 'אילסם', מאוניברסיטת אריאל ויועצת ל'רשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול' שהצגתי שני פוסטרים בכנס הנשים ובכנס NIDA.

ד"ר שרון רבינוביץ-שנקר ואני, היינו בין בנות ובני המזל שנרשמנו בזמן והתקבלנו לסיור מצומצם שנערך רק ל-45 משתתפים (מתוך מאות שנכחו בכנסים) במרכז הגמילה היוקרתי 'בטי פורד' שנמצא ב'פאלם ספרינגס', עיירה מדברית צחיחה ומבודדת. הכנסים הללו שנערכים ביוני מדי שנה, ואשר ושחוקרים מכל העולם נוהרים אליהם, נחשבים בין הכנסים החשובים ביותר בחקר ההתמכרויות בארה"ב. הכנס הבא צפוי ביוני 2017, במונטריאול קנדה.

ד"ר שרון רבינוביץ-שנקר עומדת ליד הפוסטר אותו הציגה בכנס ולצידה פרופ' יפרח קמינר

ד"ר נורה וולקוב, המנהלת האגדית של NIDA בתצלום משותף עם ד"ר חגית בוני-נח

המושב המיוחד של עצרת האו"ם בנושא סמים (UNGASS)

מאת: גב' רות אל רועי,
ראש אגף פיתוח קשרי חוץ ושת"פ בינלאומי, הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול וחברת 'אילסם'
וגב' סוזן בן עזרא,
סגנית ראש אגף טיפול ושיקום, הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול וחברת ועד 'אילסם'

רוב נציגי משלחת ישראל לעצרת (משמאל לימין): מר אהרון שאבי, ח"כ תמר זנזברג, גב' קרן רוט איטח, עו"ד אתי כהנא, גב' סוניה חיזי, גב' סוזן בן עזרא, ד"ר פאולה רושקה, גב' רות אל רועי ומר יצחק כהן.

רקע: סוגיית התמודדות מדינות העולם עם בעיית הסמים עמדה במרכז הדיונים של מושב מיוחד של העצרת הכללית של האו"ם (UNGASS) שהתכנס בניו יורק בתאריכים 19 עד 21 באפריל, 2016.

המושב האחרון של העצרת, בסוגיה זו, התכנס לפני 18 שנים (1998) כשבסיומו סומן היעד: "עולם נקי מסמים". בתום עשר שנים נבחן מימוש היעד ונוסחה הצהרה חדשה, מציאותית יותר המדגישה את תחום הבריאות כבסיס למדיניות הסמים הבינלאומית. הצהרה זו נותנת לראשונה ביטוי ל"צמצום נזקים" כחלופה לעולם "נקי מסמים". המושב המיוחד שהתכנס באפריל בא לבחון את מימוש הישגי ההצהרה והורכב מנאומים במליאה, שולחנות עגולים ואירועי צד.

חברי המשלחת מישראל, למושב מיוחד זה, כללו את נציגי הרשות, משרד החוץ, משרד החינוך, משרד הרווחה והשירותים החברתיים, משרד הבריאות, משטרת ישראל והכנסת. בראש המשלחת עמד מר דני דנון שגריר ישראל לאומות המאוחדות.

דיוני המושב המיוחד עסקו בטווח רחב של נושאים שהמדינות הגדירו ככאלה הדורשים בחינה והערכה. במרכז דיוניו עמד אימוץ מסמך המעודד לפעולה ולהתמודדות עם בעיית הסמים העולמית.

המסמך: "Our joint commitment to effectively addressing and countering the world drug problem" המסמך שאומץ מבטא דאגה לבריאות ולרווחת בני האדם וכן דאגה לבעיות חברתיות ובטיחותיות הקשורות לשימוש לרעה בסמים נרקוטיים ופסיכוטרופיים, בעיקר בקרב ילדים ובני נוער. הדגש מושם על נחישות לפעילות אקטיבית לקידום חברה חופשית משימוש לרעה בסמים כדי שבני האדם יוכלו לחיות בבריאות, כבוד ושלום בביטחון ושגשוג. המסמך מציע המלצות לפעולה במגוון תחומים:

- **המלצות אופרטיביות בנושא הפחתת הביקוש** כולל מניעה וטיפול ונושאים אחרים הקשורים לבריאות.
- **המלצות אופרטיביות בנושא זמינות של סמים** לצרכים רפואיים ולצרכים מדעיים ומניעת זליגתם לשוק הבלתי חוקי.
- **המלצות אופרטיביות בנושא הפחתת ההיצע** והפעילות הנדרשת, אכיפה אפקטיבית; התמודדות עם פשיעת סמים; מלחמה בהלבנת הון ועידוד שת"פ משפטי. קבוצת המלצות זו מתייחסת למניעת פשיעת סמים; סיכול סחר בינלאומי ויצור של סמים נרקוטיים ופסיכוטרופיים ולקשרים עם צורות אחרות של פשע מאורגן, כולל הלבנת הון, שחיתות, ופעילות עבריינית אחרת.
- **המלצות אופרטיביות במגוון "נושאים רוחביים":** סמים וזכויות אדם, נוער, ילדים, נשים קהילות. קבוצת המלצות זו מתייחסת, בין היתר, לאוכלוסיות פגיעות בחברה

ומדגישה מידתיות במדיניות הענישה הלאומית תוך התחשבות בצרכים מיוחדים.

• **המלצות אופרטיביות במגוון "נושאים רוחביים" בהתמודדות ומאבק בבעיית הסמים העולמית:** מציאות מתפתחת, מגמות ונסיבות קיימות, אתגרים ואיומים חדשים וקיימים, כולל NPS (סמי פיצוציות), בהתאם לשלוש האמנות הבינלאומיות בנושא סמים וכלים בינלאומיים רלוונטיים. קבוצת ההמלצות מתייחסת לסמי פיצוציות, ATS (ממריצים מסוג אמפטמין), כולל מתא-אמפטמינים ולזליגת חומרי מוצא, וכן לשימוש שלא לצורך רפואי ושימוש לרעה בתרופות ולשימוש באינטרנט בהקשר של פעילות סמים.

• **המלצות אופרטיביות הנוגעות לחיזוק שיתוף הפעולה הבינלאומי** המבוסס על העיקרון של האחריות המשותפת.

• **המלצות אופרטיביות בתחום הפיתוח האלטרנטיבי.** תחום זה מתייחס למדינות המגדלות גידולי סמים ("שדות אופיום") ולמדינות המסייעות להם ליצור חלופות כמקורות פרנסה.

משלחת ישראל קיימה אירוע צד בנושא "הרצף הטיפולי לבני נוער ולצעירים משתמשים בסמים". באירוע הצד כיבדו אותנו בהשתתפותם: ארגון הבריאות העולמי, ארגון האו"ם לענייני סמים ופשיעה UNODC וקבוצת פומפידו (מועצת אירופה). במהלך המושב המיוחד התכנס (זו הפעם הרביעית) צוות הכולל מדענים, חוקרים, אנשי מדיניות, אנשי טיפול ואנשי שטח נוספים בתחום הסמים שהכין מסמך המלצות לקובעי מדיניות. נציגות ישראל בצוות: **גב' סוזן בן-עזרא וד"ר פאולה רושקה.**

תערוכת ציורים של הפסיכיאטר-האמן ד"ר אמי שופמן

תערוכת ציוריו של ד"ר אמי שופמן

ד"ר אמי שופמן, מלבד היותו פסיכיאטר מומחה בהתמכרויות, איש מקצוע ומרצה מדופלם, וחבר אילסם, הוא גם צייר מחונן.

ציוריו נודדים בתערוכות גם בין כתלי האקדמיה, וחלקם גם תלויים בקליניקה שלו. חלק מציוריו מוצגים במכון ויצמן ובאוניברסיטה העברית בירושלים. הציורים יוצגו ברחבת הספרייה המרכזית של האוניברסיטה העברית **עד 15 ביולי**. על הקשר שלו כאומן לפסיכיאטריה, הוא מספר כי הוא מטפל בלא מעט אומנים ויש לו באופן טבעי מקור לא אכזב של אמפתיה כלפיהם. ד"ר שופמן החל לצייר בשנת 1980 . בעשר השנים הראשונות הוא צייר בשמן וכיום הוא מצייר באקריליק. סגנונו סוריאליסטי-נאיבי, והסטודיו שלו הוא הגדול ביותר בארץ - הטבע. את חוויותיו מהטבע הוא מביע על הבד. בשנים האחרונות הוא מצייר במצפור הברושים ליד מושב עמינדב או בחוף הים של יפו. בטבע הוא מקבל השראה דרך כל חמשת החושים, ופרסם על כך מאמר: "על הניסיון האישי באומנות ככלי טיפולי" (אנו ממליצים לקרוא את מאמריו המתפרסמים תדיר באתר 'דוקטורס אונלי').

כנס מנהיגות נוער "עמיתים ומשפיעים"

מאת: גב' קרן רוט איטח,
מנהלת היחידה למניעת השימוש בסמים, אלכוהול וטבק שפ"י, משרד החינוך וחברת אילסם
וגב' אורית שפירו,
ראש אגף חינוך ומניעה, הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול

במהלך חודש מאי התקיים כנס מנהיגות ארצי **"עמיתים ומשפיעים"** במכללה הלאומית לשוטרים בבית שמש, תוצר של עבודה משותפת של משרד החינוך-שפ"י, אגף חינוך ומניעה ברשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול, ומשטרת ישראל .

מטרת הכנס הייתה להוקיר ולכבד את עבודת העמיתים בבתי הספר ולמנף המשך עשייה.

בכנס השתתפו ב-450 בני נוער תלמידי כיתות ח'-י' מכל רחבי הארץ, מתאמים של הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול, צוותי חינוך ואנשי מקצוע.

"עמיתים" הם צעירים מנהיגי דעה שבחרו ובוחרים להוביל מסר של שינוי חברתי, מסר של התבגרות מיטיבה הבוחרת שלא להשתמש בחומרים פסיכו-אקטיביים.

במהלך הכנס כיבד את הנוכחים מפכ"ל המשטרה. העמיתים צפו בתוצרים של חבריהם מבתי הספר השונים, שמעו הרצאה על מנהיגות והתכנסו למעגלי שיח משותפים לשיח על תפקידים כמובילי דעה בקרב חבריהם.

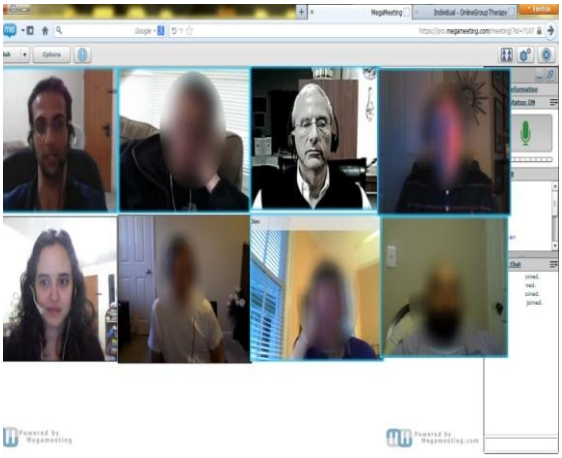
בכל שנה מוכשרים תלמידים נבחרים מכיתות ה'-יב' מכל המגזרים כקבוצת **מנהיגות נוער "עמיתים ומשפיעים"** השותפים לצוות החינוכי בהעברת מגוון נושאים, בקרב חבריהם ו/או בקרב תלמידים צעירים מהם. התכנית מבוססת על הרציונל ששיתוף בני הגיל בתכנון והפעלת תכניות התערבות מאפשרת לבסס את הדיאלוג בין הצעירים למבוגרים, בינם לבין עצמם ועם תלמידים צעירים מהם. לשיח המתנהל ב"גובה העיניים" בין קבוצת העמיתים - מנהיגות הנוער, לחבריהם ועם תלמידים צעירים מהם יש יכולת להשפיע על ביסוס נורמות חברתיות והתנהגות מיטיבה. התכנית מפתחת בקרב תלמידים נבחרים מיומנויות של מנהיגות, מכשירה אותם כמובילי דעה בנושאים הקשורים בתרבות הנוער והתנהגויות סיכון כמו: שתיית אלכוהול, שימוש בסמים, עישון והתנהלות מיטיבה ברשת.

העמיתים שותפים לצוות החינוכי בתכנון ופיתוח פעילויות הנותנות מענה לסוגיות המעסיקות אותם ואת חבריהם. התכנית תורמת לפיתוח אחריות אישית והדדית, מעמיקה ומקדמת אווירה חברתית של מעורבות חברתית לקידום אורח חיים בריא.

ההכשרה של מנהיגות הנוער במסגרת תכנית "עמיתים ומשפיעים" מתבצעת בסמינרים ישוביים ו/או בית סיפריים בהנחיית מדריכי שפ"י והיועצים החינוכיים והמתאמים של הרשות למלחמה בסמים ובאלכוהול ובשיתוף גורמים בקהילה.

טיפול ברשת- ישראל היא המדינה הראשונה שהציעה טיפולי תמיכה קבוצתית למכורים בהחלמה בשיחות ועידה ברשת

מאת: ד"ר ארתור טרוצקי

בשנת 2008, כש**ד"ר ארתור טרוצקי** עבד בטיפול בהתמכרות בבית חולים "ריג'ויו" באטלנטה, ג'ורג'יה, הוא יצר קשר עם בניו דרך תוכנת "סקייפ" כשאחד מהם טייל בדרום אמריקה והשני התגורר באירופה. אחרי אותן שיחות הבין ד"ר טרוצקי כי תקשורת באמצעות רשת היא העתיד ובייחוד טיפול תמיכה. טרוצקי והחל לחקור את המדיום וכך בשנת 2010 נעשה לחלוץ בתחום הטיפול המקוון בארה"ב ויסד את 'קבוצות הטיפול באינטרנט בע"מ'. ב-2011 כשחזר לישראל המשיך את עבודתו בטיפולים אישיים וקבוצתיים באמצעות האינטרנט עם מטופלים מארה"ב. בארץ, נפגש עם **ד"ר חיים מהל**, ראש אגף טיפול ושיקום דאז ברשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול, והציע את שירותיו לרשות. ברשות הבינו את הפוטנציאל הטמון בטיפול באמצעות הרשת. ישראל היא המדינה הראשונה והחלוצה בתחום שהציעה טיפולי תמיכה קבוצתית למכורים בהחלמה באמצעות שיחות ועידה (וידאו) ברשת. מאז עשרות מכורים בהחלמה הרוויחו מההזדמנות להיפגש באינטרנט בקבוצות קטנות ולחלוק את אתגרי ההחלמה ואת דרכי מניעת חזרה לשימוש בסמים. בחמש השנים האחרונות, השתכללה הטכנולוגיה ומהירות האינטרנט השתפרה וכך נוצרים תנאים שמשווים את הפגישה המקוונת לפגישה פנים מול פנים. הפגישות מספקות אנונימיות מוחלטת, חיסכון בזמן ובהוצאות, ומספקים פתרון להורים יחידים ולאלה שעסוקים מדיי. אין פקקי תנועה, אין בעיות חניה ומזג אוויר לא מפריע לניהול השיחות. פשוט מקליקים על הלינק במחשב בבית, במחשב נייד, או בטאבלט ומתחברים עם שאר חברי הקבוצה.

טיפול בתמיכה רפואית (Telemental Health) מתפתחת במהירות גבוהה ביותר וגרמה לרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול להגדיל את מספר הקבוצות. השנה, המטרה היא להגדיל את מספר המשתתפים בקבוצות ולפתוח קבוצה נוספת שתאפשר גם למטופלי הטיפול התרופתי הממושך להשתתף בקבוצה עבורם.

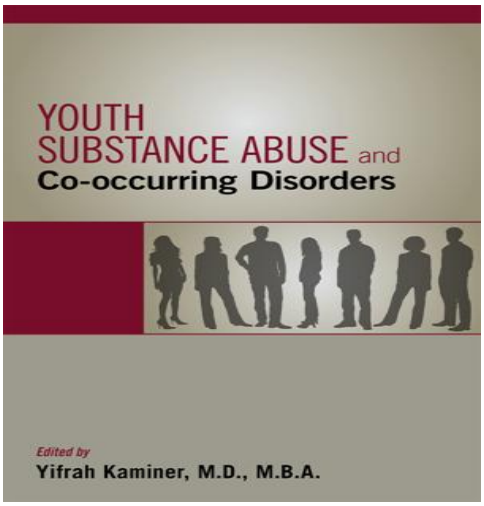
"ההתקדמות של ישראל בטיפול המקוון" יהיה הנושא המרכזי שיוצג בקיץ, בארה"ב, בשני הכנסים הגדולים ביותר להתמכרות, בהנחייתו של ד"ר טרוצקי. **העתיד כבר כאן.**

ד"ר ארתור טרוצקי היה מטפל בכיר בת.ל.מ- התחנה לטיפול בילד ובמשפחה באורנים, קרית טבעון, במשך עשרים ושבע שנים ומנהל קליני של מרכז הגמילה הראשון בישראל לפי "תוכנית 12 הצעדים". הוא שירת בחיל הרפואה בצה"ל ביחידת הטיפול הקדמי בתגובות קרב ועבד עם משרד הביטחון בטיפול בנפגעי טרור.

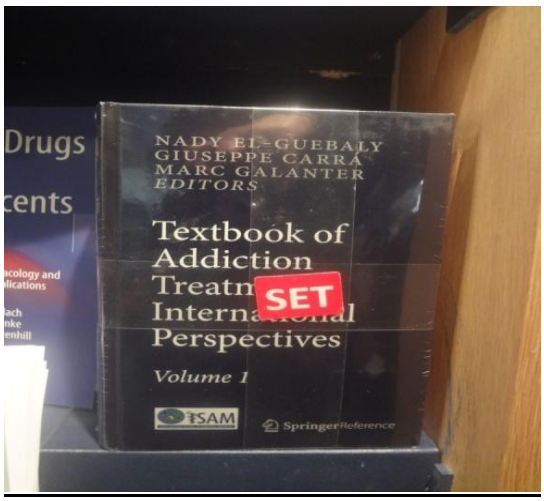
למידע נוסף: אתר: www.onlinegrouptherapy.com , Email: dr@onlinegrouptherapy.com
טלפון: 054-457-4161

זרקור על ספרים בתחום ההתמכרויות

בשנת 2015, ראה אור ה"טקסט-בוק לטיפול בהתמכרויות: פרספקטיבה בינלאומית" (Textbook of International Perspectives: Addiction Treatment) בהוצאת ספרינגר הבינלאומית, שכולל ארבעה כרכים שבכתיבתם השתתפו מיטב מומחי ההתמכרויות (רובם פסיכיאטרים) מכל העולם. מישראל נכללו בטקסט-בוק שני מאמרים, של: **ד"ר גל שובל**, סגן מנהל ב"גהה" ושל **ד"ר חגית בוני-נח וד"ר חיים מהל** (כולם חברי 'אילסם'). הספר כולל נושאים מגוונים החל משיטות טיפול דרך היבטים תיאורטיים לצד היבטים קליניים וטיפוליים.

ספרו האחרון שנערך ע"י **פרופ' יפרח קמינר**, : "שימוש לרעה בחומרים בקרב מתבגרים והפרעות של תחלואה כפולה" (Youth Substance Abuse and Co-occurring Disorders) , ראה אור לאחרונה (2016) בהוצאה מכובדת של האגודה הפסיכיאטרית האמריקאית APA Publishing, בספר מוצגות תיאוריות העומדות מאחורי הגישות השונות של "ההפרעות הנלוות לשימוש בחומרים" SUD לצד ידע מעשי יישומי ועצות קליניות טיפוליות שכל כך חיוניות להבנה ולטיפול בתחלואה הנלווית במתבגרים. הפרקים בספר נכתבו על ידי מיטב החוקרים ואנשי הטיפול המובילים בתחום.

לימודים והשתלמויות בנושא התמכרויות

לימודים לתואר מוסמך בקרימינולוגיה התמחות בהתמכרויות (MA)- בבית הספר לקרימינולוגיה אוניברסיטת חיפה.

בשנת תשע"ז (אוקטובר 2016) עומד להיפתח המחזור השלישי של לימודי המוסמך בקרימינולוגיה בהתמחות בהתמכרויות. ההתמחות כוללת מסלול מחקרי (עם תזה) ומסלול בלי תזה. ראשת ההתמחות היא **ד"ר שרון רבינוביץ-שנקר**, שהיא גם חברה ב'אילסם'.

כבכל שנה, הנהלת הרשות הלאומית למלחמה בסמים ואלכוהול הביעה את תמיכתה בתכנית, ומסייעת במלגות לימודים). לעובדי הרשות ולעובדי שירותים רלבנטיים שיענו על הקריטריונים האקדמיים.

סכום המלגה ישתנה בהתאם לתקציב ולמספר המבקשים .בהקצאת המלגות תינתן עדיפות לתלמידים במסלול הכולל מחקר ועבודת תזה.

לרישום לתכנית ולקבלת פרטים נוספים ניתן לפנות למזכירות ביה"ס לקרימינולוגיה: דיאנה - טלפון: 04- 8288991, או במייל- criminology@univ.haifa.ac.il

לימודים לתואר ראשון עם התמחות בקרימינולוגיה ואכיפת החוק (BA)- למכורים-נקיים במכללה האקדמית בית ברל.

בשנת תשע"ז (אוקטובר 2016) צפוי להיפתח המחזור השלישי של לימודי תואר ראשון במדעי החברה הרוח של האוניברסיטה הפתוחה עם התמחות בקרימינולוגיה ואכיפת החוק ב'מכללה האקדמית בית ברל', ראשת המגמה לקרימינולוגיה ואכיפת החוק היא **ד"ר הלה גולן-שמוחה**. התוכנית מופעלת בשיתוף עם הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול, בסיוע במלגת לימודים ובמערכת תמיכה שתקדם השתלבות והצלחה בתוכנית. חלק מהסטודנטים בשני המחזורים הקודמים כבר סיימו את לימודי התואר וחלקם נמצאים בשלבים מתקדמים בלימודים. מספר המלגות וסכומן מוגבל ומותנה בעמידה בדרישות הקבלה ובהתאם לתקצוב התוכנית . דרישות : 1) ראיון קבלה אשר יתקיים ביום שלישי ה- 5 ליולי 2) .אנגלית ברמה בסיסית 3) .

.מכתב המלצה ממעסיק או מגורם טיפולי.

הלימודים מתקיימים במשך שלוש שנים ועוד סמסטר, כשניתן ללמוד יום בשבוע בשעות 08:30- 17:00, או יומיים בשבוע (ימים א' ו ג') בין השעות 17:00-22:00 . יש להגיע לרמת פטור באנגלית עד תחילת השנה השלישית ללימודים. לפרטים: שרון, sharonc@beitberl.ac.il ,09-7476418

כנסים עתידיים של אילסם:

- מ-25 עד 29 בנובמבר 2016, יתקיים **הכנס הבילטראלי של 'אילסם'**, והפעם עם מומחים מאיטליה. הכנס יתקיים בטוסקנה בשיתוף יורופד איטליה. מתוכנן יום הרצאות בפיזה , יום סיור מקצועי, כנראה בפראטו, במידה ויתאפשר- יום נוסף של סיור תיירותי מאורגן (או לחילופין יום חופשי) בפירנצה. **העלות:** 675$ לחבר 'אילסם', 775$ לבן/בת זוג. המחיר מובטח רק למי שיירשם עתה, בהמשך, המחיר יכול להשתנות בהתאם לתנודות במחירי הטיסות. טופס הרשמה יועבר בהקדם. חברים שרוצים להציג בכנס מחקרים או חידושים בתחום הטיפול בהתמכרויות, מתבקשים לפנות למרכז הכנס – **ד"ר חיים מהל**. mellhaim@012.net.il נא לא לפנות לד"ר מהל טלפונית, כיוון שאינו בארץ במרבית הקיץ.

- בסוף השבוע 15-17 בדצמבר 2016, יתקיים **הכנס השנתי של אילסם** במלון "רימונים גלי כנרת" טבריה, בנושא: "קפאין, קוקאין ומה שביניהם: החומרים המעוררים שסביבנו", פרטים ישלחו בהמשך. הועדה המדעית של הכנס: **ד"ר אביבה וולף, ד"ר דותן קידר וד"ר שאולי לב רן**.

הכנסים המקצועיים של אילסם הינם בחינם או בסבסוד ניכר לחברי אילסם.

אנו קוראים לכל אנשי המקצוע והמחקר בתחום ההתמכרויות להירשם לחברות באילסם (טופס ההרשמה מצ"ב בסוף העיתון) כי *יחד נצליח לשנות, להתעדכן וללמוד!*

כנסים עתידיים בנושא התמכרויות בארץ ובעולם:

- ב-22 עד 24 ביולי 2016, יתקיים בפריז הכנס והוועדה האירופאיים (מס׳ 32) של מכורים אנונימיים. למידע נוסף: ECCNA.EU

- ב- 8 בספטמבר 2016, יתקיים הכנס הרביעי לציון יום המודעות הבינלאומי לנזקי אלכוהול עוברי בנושא: ״קשת נזקי האלכוהול לעובר- היבטים רפואיים, משפטיים ואתיים״ , בבי״ח שניידר, ביוזמת משרד הבריאות, בי״ח שניידר והרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול.

- ב-26 לספטמבר 2016, יתקיים הכנס השנתי של האגף לאכיפה ופיקוח במשרד הבריאות בנושא ״סטרואידים אנבוליים״ במכללה האקדמית נתניה.

- מ 30 במרץ עד ה-2 לאפריל 2017, יתקיים הכנס הבינלאומי החמישי במדריד בנושא ׳תחלואה כפולה- התמכרויות ושאר הפרעות נפשיות׳ (V INTERNATIONAL CONGRESS OF DUAL DISORDERS: Addictions and other Mental Disorders). הכנס מאורגן על ידי הארגון הספרדי לתחלואה כפולה (SEPD). ניתן לשלוח תקצירים לכנס עד ה-15 לספטמבר.

תשובות- טריוויה בנושא התמכרויות/ ״הכה את המומחה״:

1. כינוי לסם האקסטזי (הכינוי רווח בארה״ב)
2. 1984
3. ג׳יימס פריי , שטען כי הספר מבוסס על סיפורו האמיתי כשבהמשך התברר כי חלקים בספר היו בדויים.
4. דליריום טרמנס (Delirium Tremens)
5. SEP = Syringe-Exchange Program, התכנית להחלפת מזרקים
6. כלא חרמון
7. בנגקוק (בנג +קוק)
8. 1988
9. הכימאי ג׳ון האפמן (John W. Huffman)
10. אייווסקה (Ayahuasca)

ברכות:

למר חגי ברוש, שנכנס לתפקידו החדש כראש אגף טיפול ושיקום ברשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול.

טופס ההרשמה לאילסם לחברים חדשים

ההסתדרות הרפואית בישראל
ISRAEL MEDICAL ASSOCIATION

<u>ומי חבר לשנת 2016+חובות</u>

לכבוד
<u>החברה הישראלית לרפואת התמכרויות</u>

באמצעות מחלקת שירות וקשרי פנים - ההסתדרות הרפואית בישראל
רח' ז'בוטינסקי 35, בנין תאומים 2, רמת גן 52136 טל': 03-6100444 פקס: 03-6121610

אני החתום מטה,

פרופ' / דר' / אחר _____ ת.ז. _____

רשיון מומחה ב _____ מס' _____

מען אישי (בית) _____ טל' _____

טלפון בעבודה _____ דואר אלקטרוני _____

<u>מבקש/ת לשלם דמי חבר בחברה כמסומן בטבלה:</u>

שנת תשלום	**מומחה** (המקצוע הקובע הוא פסיכיאטריה כללית)	**מתמחה** (בפסיכיאטריה כללית)	**חבר שלא מן המניין** (אינו מומחה בפסיכיאטריה כללית)	**נלווים** (עובדים סוציאלים, עורכי דין, פסיכולוגים ואחרים)	**גמלאי (נשים מגיל 62 וגברים מגיל 67 עד 75 שנה)**	**גמלאי/ת מגיל 75 שנה (בתנאי שהיו חברים משלמים קודם לכן)**
2016	₪220	220 ₪	220 ₪	220 ₪	110 ₪	פטור

□ באמצעות כרטיס האשראי של חברת _____ שמספרו

☐☐☐☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐

בתוקף עד ☐☐ / ☐☐ **(לא יתקבלו כרטיסי דיינרס)**

❑באמצעות ההמחאה המצורפת **<u>לפקודת החברה הישראלית לרפואת התמכרויות</u>**

<u>לא יתקבל תשלום במזומן !!!</u>

חתימה: _____ תאריך: _____

לתשלום דמי חבר בכרטיס אשראי, נא להתקשר לטלפון: 03-6100441/444 בשעות העבודה
ניתן להחזיר את טופס התשלום עם מספר כרטיס אשראי לפקס: <u>03-6121610</u>